

Burgemeester & wethouders

Datum 11 januari 2024

Onderwerp

Intentieovereenkomst verkenning Power Purchase Agreement (PPA) Drentse Zonneroute A37

Wij willen

De realisatie van de Drentse Zonneroute A37 mogelijk maken.

Wij besluiten

1. In te stemmen met de 'Intentieovereenkomst PPA Drentse Zonneroute'
2. De gemeenteraad met een brief te informeren over de voortgang van het project 'Drentse Zonneroute A37'.

Want

- 1.1 *De huidige marktomstandigheden, waaronder de prijs voor materialen en de stroomprijs, leiden ertoe dat de rentabiliteit van het project verder onder druk staat.*

De Drentse Zonneroute A37 is een iconisch project, waarbij zonnepanelen in de bermen van de A37 worden geplaatst. Uit een haalbaarheidsstudie blijkt dat de rentabiliteit van de Zonneroute onder druk staat. Vanuit de wens deze zonnepanelen een goede landschappelijke inpassing te geven en te gaan voor meervoudig ruimtegebruik staat hierin centraal is gekozen voor gekleurde panelen, de aanleg langs de snelweg en een duurdere constructie voor de zonnewand die in Hoogeveen wordt aangelegd. De rentabiliteit van het project kan worden verbeterd door het aangaan van een PPA, waarbij (decentrale) overheden de stroom tegen een vooraf vastgelegd tarief afnemen voor een vooraf vastgelegde termijn.
- 1.2 *Met het ondertekenen van de intentieovereenkomst spreken we de intentie uit om, samen met de deelnemende Drentse overheden en Rijkswaterstaat, de mogelijkheid voor het afsluiten van een PPA te onderzoeken.*

De deelnemende overheden zijn de provincie Drenthe en de gemeenten Coevorden, Emmen en Hoogeveen, met ondersteuning van Rijkswaterstaat. De resultaten van dit onderzoek worden in de loop van 2024 bekend. Daarbij wordt onder andere gekeken naar de financiële consequenties, hoe eventuele toekomstige besluitvorming eruit moet zien en of het überhaupt mogelijk is dat de overheden direct stroom afnemen van de Drentse Zonneroute. Met de intentieovereenkomst wordt dus nog geen besluit genomen om een PPA aan te gaan.
- 1.3 *Extra geleiderail langs de A37 is nodig voor de veiligheid.*

Vanwege veiligheidsnormen moet er een geleiderail tussen de zonnepanelen en de weg worden aangelegd. Het Ministerie van Economische Zaken en Klimaat (EZK) is bereid de aanleg van de geleiderail voor te financieren, onder de voorwaarde dat de voorfinanciering van de geleiderail binnen 15 jaar is terugbetaald uit de grondvergoeding die het Rijk ontvangt voor het beschikbaar stellen van de grond aan de ontwikkelaar waarop de zonnepanelen worden gerealiseerd. Met het ondertekenen van deze intentieovereenkomst is het Ministerie van EZK bereid de geleiderail voor te financieren. Dit is belangrijk omdat de geleiderail voor het naar

de markt gaan van het project in 2025 moet zijn aangelegd, zodat de Zonneroute volgens planning kan bijdragen aan onze RES-doelstelling voor 2030.

1.4 *De Drentse Zonneroute A37 levert een belangrijke bijdrage aan onze RES-doelstelling en de omgeving moet gaan meeprofitieren van de opbrengsten van de Zonneroute.*

De Drentse Zonneroute A37 is onderdeel van onze RES-opgave voor 2030. Daarnaast is het, met het Beleidskader Participatie Drentse Zonneroute A37, voor de omgeving mogelijk om mede-eigenaar te worden en te profiteren van de opbrengsten ervan.

2.1 *We willen de gemeenteraad goed op de hoogte houden van de voortgang van de Drentse Zonneroute A37.*

In april 2023 heeft de gemeenteraad het Beleidskader Participatie Drentse Zonneroute A37 vastgesteld. Sindsdien zijn er veel stappen genomen in opmaat naar de realisatie van de Zonneroute A37. Zo is gestart met het omgevingsproces om de omgeving in positie te brengen om mede-eigenaar te worden en te kunnen profiteren van de toekomstige opbrengsten. Met de raadsbrief informeren we de gemeenteraad over de stand van zaken met betrekking tot de Zonneroute A37.

Maar

1.1 *Het is nog niet duidelijk wat de consequenties zijn voor de gemeente van het direct stroom afnemen middels een PPA.*

Met de intentieovereenkomst spreekt de gemeente nog niet uit een PPA aan te gaan, maar de mogelijkheden hiertoe te onderzoeken. Uit het onderzoek moet blijken in hoeverre het mogelijk is om een PPA aan te gaan, alsmede de consequenties die het aangaan met zich meebrengt voor de gemeente. Hierna kan worden besloten of het wenselijk is om een PPA aan te gaan, of dat op andere manieren de financiële haalbaarheid van de Zonneroute kan worden verbeterd.

Achtergrond

Tijdens de Klimaattop Noord-Nederland in 2017 hebben Rijkswaterstaat, de Provincie Drenthe, de gemeenten Hoogeveen, Coevorden en Emmen, Enexis Netbeheer en RENDO een intentieverklaring getekend tot verkenning van realisatie van de 'Drentse Zonneroute A37'. Het project is onderdeel van het pilotprogramma Hernieuwbare energie op Rijksgrond (de voorloper van programma Opwek Energie op Rijksvastgoed (OER)), dat in opdracht van het Ministerie van Economische Zaken en Klimaat (EZK) wordt uitgevoerd.

De Drentse Zonneroute A37 is een project waarbij tussen Hoogeveen en de Duitse grens over een lengte van 42 km kilometer zonnepanelen in de berm van de A37 gerealiseerd wordt op een oppervlakte van ongeveer 120 ha wordt straks 176 megawatt aan duurzame energie opgewekt, goed voor circa 45.000 huishoudens. Het project levert daarmee een belangrijke bijdrage aan de doelstellingen van RES Drenthe (3,45 TWh).

Het project is in 2018 een pilot geworden onder het pilot programma hernieuwbare energie op rijksgronden van EZK, wat later is overgegaan in het (OER)-programma. Op verzoek van EZK worden deze OER-projecten uitgevoerd door Rijkswaterstaat en ondersteunt door RVO en RVB. Na een verkenning in 2018 is een Esthetisch Programma van Eisen opgesteld. De aanleg van zonnepanelen in langs de A37 is mogelijk gemaakt via een provinciaal inpassingsplan (PIP). In het PIP en Beeldkwaliteitsplan (BKP) zijn voorwaarden gesteld voor het ontwerp en de landschappelijke inpassing. Zo komen de panelen laag te liggen, waardoor er vanaf de weg overheen gekeken kan worden. In het ontwerp zijn gekleurde panelen voorgeschreven, passend bij de omgeving. Het PIP is vastgesteld maar nog niet onherroepelijk. Op dit moment loopt er namelijk nog een beroepsprocedure bij de Raad van State vanuit een drietal partijen uit Zwinderen. Dit gaat specifiek over de invulling van de zij-berm bij het dorp Zwinderen en de invloed van de zonnepanelen op de productie van melk van koeien.

Voortgang financiële participatie en project

Met de Drentse Zonneroute A37 kan de omgeving mede-eigenaar worden van de Zonneroute. Na vaststelling van het Beleidskader Participatie Drentse Zonneroute A37, is gestart met het omgevingsproces om de omwonenden te ondersteunen en in positie te brengen om financieel mee te kunnen profiteren van de opbrengsten van de Zonneroute. Medio 2024 zal zowel de hoofdkoepel A37 (die mede-eigenaar wordt van de Zonneroute), als de Hoogeveense Energiekoepel (waarin de Hoogeveense energiecoöperaties zijn vertegenwoordigd) worden opgericht. De gemeente biedt hiervoor ondersteuning aan de omgeving in de vorm van een Kwartiermaker. Hiervoor is sinds september 2023 Gert-Jan Kreeft aangesteld. De Kwartiermaker biedt omwonenden ook ondersteuning bij het eventueel oprichten van een energiecoöperatie.

Het project wordt via een tender op de markt gebracht. In het voorjaar van 2022 is er een marktconsultatie geweest om het project aan de markt voor te leggen. Veel partijen uit de wegenbouw en duurzame energiesector en fabrikanten van gekleurde zonnepanelen kwamen hierop af en gaven aan interesse te hebben in het project.

Het project is een belangrijke aanleiding geweest voor de netbeheerders om de investeringsbeslissing voor de benodigde netuitbreiding bij Veenoord en Hoogeveen (Riegmeer) te kunnen realiseren. De planning is dat het project in 2027 op het elektriciteitsnetwerk aangesloten kan worden. Een bijkomend voordeel is dat er dan in geheel Zuidoost Drenthe weer voldoende capaciteit beschikbaar is om alle initiatieven aan te sluiten.

Verkeersveiligheid

In verband met de vernieuwde Richtlijnen Ontwerp Autosnelwegen (ROA) voor de verkeersveiligheid wordt er langs een groot deel van de A37 geleiderail (vangrail) aangelegd. Een deel van deze geleiderail wordt geplaatst in verband met de realisatie van de Zonneroute. De planning is dat de geleiderail in 2024 gerealiseerd wordt.

Verkenning PPA

In de voorbereiding naar het aanbieden van het project aan de markt wordt regelmatig de financiële haalbaarheid getoetst. De huidige marktomstandigheden in combinatie met de ontwikkeling van zonnepanelen in bermten langs een rijksweg, en de in het PIP vastgelegde voorwaarden voor ontwerp en landschappelijke inpassing, leiden ertoe dat de rentabiliteit van het project onder druk staat. Dit kan verbeterd worden door het aangaan van een stroomafname-overeenkomst (PPA – Power Purchase Agreement). Hiermee wordt de door het project opgewekte duurzame energie afgenomen door lokale en regionale overheden. Het komende jaar wordt verkend of het aangaan van een PPA door Drentse gemeenten, provincie en waterschappen een reële mogelijkheid is. Op deze wijze kopen Drentse overheden lokaal opgewekte duurzame energie in en dragen ze bij aan de realisatie van hun RES-doelstellingen. Met de intentieovereenkomst geven de deelnemende overheden aan de intentie te hebben om de mogelijkheden te onderzoeken voor het aangaan van een PPA. Naast de mogelijkheden, worden de risico's ook verkend. Het doel is om eind 2024 aan te kunnen geven of een PPA mogelijk is, waarbij scherp in de gaten wordt gehouden of een PPA nog steeds nodig is om de financiële haalbaarheid van het project te verbeteren. Zodra we meer informatie hebben over de haalbaarheid van een PPA, dan zullen we hierover nader informeren.

Rollen gemeente Hoogeveen

Binnen het project Drentse Zonneroute A37 heeft de gemeente Hoogeveen verschillende rollen, mede afhankelijk van de verschillende projectstadia. Met betrekking tot de (financiële) participatie in de Drentse Zonneroute is de gemeente met het Beleidskader Participatie kaderstellend. Om een zo groot percentage lokaal eigendom in Hoogeveen te realiseren speelt de gemeente een stimulerende en aanjagende rol met als doel onze inwoners te helpen verduurzamen en een zo groot mogelijk deel van de opbrengsten terug te laten vloeien naar het gebied. Dit doen we door coöperaties te ondersteunen bij de oprichting, of coöperaties te helpen met het verder ontwikkelen. Tot slot is de gemeente bevoegd gezag voor het afgeven van, en de handhaving van, de benodigde omgevingsvergunning voor realisatie van de Zonneroute.

De financiële gevolgen zijn

Het ondertekenen van de 'Intentieovereenkomst verkenning PPA Drentse Zonneroute A37' brengt geen financiële gevolgen met zich mee. Mogelijk toekomstige financiële gevolgen moeten blijken uit het onderzoek naar de mogelijkheden voor het aangaan van een PPA. Het onderzoek wordt door Rijkswaterstaat gefinancierd. De gemeente stelt ambtelijke capaciteit beschikbaar. Dit kan binnen de huidige bezetting worden gerealiseerd.

Alternatieven

Een alternatief is niet in te stemmen met het ondertekenen van de 'Intentieovereenkomst verkenning PPA Drentse Zonneroute A37'. Dit betekent dat haalbaarheid van de Drentse Zonneroute onder druk staat waardoor het Ministerie van EZK niet bereid is de aanleg van de geleiderail voor te financieren. Dit is ongewenst, omdat daarmee tijdige realisatie van de Zonneroute onmogelijk wordt en de gemeente mogelijk niet aan de RES-doelstellingen voor 2030 kan voldoen.

Communicatie

De gemeenteraad wordt middels een raadsbrief geïnformeerd. Daarnaast zal er vanuit het project een persmoment plaatsvinden bij de ondertekening van de intentieovereenkomst. Tot slot wordt er in Hoogeveen op 29 februari een informatiebijeenkomst vanuit het project voor de omgeving georganiseerd. Hierbij wordt de omgeving geïnformeerd over de voortgang van het project en de mogelijkheden voor financiële participatie.

Bijlagen

Intentieovereenkomst verkenning PPA Drentse Zonneroute A37
Raadsbrief Voortgang Drentse Zonneroute A37